

NOTAT

4. november 2022

Sag 2021-28670

Bilag 1, Idébeskrivelse - Udvikling af turismeområder (turismeinfrastruktur)

ERHVERVSSTYRELSEN

Vejlsøvej 29
8600 Silkeborg

1. Baggrund og udfordring

Turisme skaber arbejdspladser og omsætning i hele landet og har stor betydning for, at byer og lokalområder – også uden for højsæsonen – kan have et aktivt handelsliv og følgeerhverv som fx attraktive kultur- og oplevelsestilbud.

Tlf. 35 29 17 00

CVR-nr 10 15 08 17

E-post deb@erst.dk

www.erst.dk

Et attraktivt turismeprodukt med kapacitet, plads og faciliteter, som matcher kundernes efterspørgsel, er en vigtig forudsætning for, at den danske turismebranche kan få del i den forventede fremtidige vækst i den globale turisme.

ERHVERVS MINISTERIET

Dansk turisme har gennem en årrække været udfordret af et investeringsefterslæb, hvor antallet af overnatninger er stigende, mens værdien af kapitalapparatet er faldende.¹ Det medvirker samtidig til, at Danmark risikerer at tabe markedsandele til lande, hvor der investeres kraftigt i overnatningskapacitet.² De manglende investeringer medfører en nedslidning af turismeproduktet og udgør en barriere for fortsat vækst. For eksempel er investeringer i ny overnatningskapacitet i kyst- og naturturismen vigtig, hvis ambitionen om 72 mio. overnatninger i Danmark i 2030 (56,1 mio. overnatninger i 2019) skal nås. Samtidig er investeringerne i turismeerhvervet skævt fordelt mellem land og by – til fordel for investeringer i de større byområder.³

2. Ophæng i strategi og det danske regionalfondsprogram

Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse vil med denne annoncering under regionalfondsprogrammets prioritet 3 "udvikling af turismeområder" (turismeinfrastruktur) investere i fornyelse og forbedring af turismeproduktet ved at bidrage til at gøre områder mere attraktive. I regionalfondsprogrammet lægges der op til, at investeringer i turisme både kan styrke samfundsøkonomien og skabe værdi for borgere gennem en miljømæssig, økonomisk og socialt bæredygtig vækst. Behovet for investering i udvikling af turismeområder fremhæves i den nationale strategi for bæredygtig vækst i dansk turisme. Også i bestyrelsens strategi "Erhvervsfremme i Danmark 2020-2023" fremgår, at bestyrelsen vil fremme investeringer i strategisk fysisk udvikling, fx investeringer i turismeinfrastruktur.

Denne annoncering fokuserer på "kapacitet, planlægning og øgede investeringer", som er et af syv temaer i den nationale turismestrategi. Fokus er på at fremme et stærkere investeringsmiljø og flere investeringer i dansk turisme, koordination via offentligt-privat samarbejde samt fysisk planlægning, der understøtter lokal udvikling.

¹ Kapitalapparat angiver værdien af en sektor og dækker bygninger, andre anlæg, maskiner og inventar, transportmidler og intellektuelle rettigheder. Udviklingen af nettokapitalapparatet over tid afspejler private og offentlige investeringer i fx bygninger og infrastruktur minus afskrivninger.

² National strategi for bæredygtig vækst i dansk turisme, juni 2022

³ National strategi for bæredygtig vækst i dansk turisme, juni 2022

3. Indhold og målgruppe

Indhold

I denne indsats kan der gives tilskud til fysisk anlæg, faciliteter og anden turismerelateret infrastruktur, der med respekt for natur, miljø og kultur fremhæver et områdes potentialer og forbedrer forudsætningerne for yderligere private investeringer i området.

Indsatsen skal understøtte en strukturel transformation af et område, så det inspirerer til ophold, aktiviteter, events og/eller anden kommerciel aktivitet, der understøtter turismen. Fokus kan enten være koncentreret om en bestemt lokalitet (fx etablering eller fornyelse af et havnemiljø), bestå af flere fysiske udviklingsprojekter, der tilsammen udgør en transformation af et område, eller være en sammenhængende oplevelsesrute, der formidler kultur og historie, naturens kvaliteter mv., og binder oplevelsespunkter og funktioner sammen. Relevante indsatser kan endvidere omfatte etablering eller udvikling af naturområder, der forbedrer adgang til og ophold i naturen, fx gennem større tematiserede legeområder, opholdspladser, multi- og aktivitetsområder mv.

Strukturel transformation indebærer, at ansøgninger forventes at være et led i implementeringen af en bredere områdefornyelse og/eller led i realisering af en helhedsorienteret strategi eller plan, der gerne skal være udviklet i samspil mellem erhverv og civilsamfund og skal være politisk vedtaget i den/de relevante kommuner. Dermed skabes lokalt ejerskab og grundlag for kommercielle investeringer, der fokuserer på at genskabe og etablere nye jobs, herunder for ufaglærte på kanten af arbejdsmarkedet.

Det primære fokus er at fremme tiltrækning af private investeringer via strategisk, fysisk infrastruktur og dermed jobskabelse – særligt uden for de større byer. Samtidig lægges der vægt på, at ansøgninger inkluderer hensyn til nærmiljøet, herunder fx beskyttelse mod klimaforbundne risici eller menneskelig påvirkning samt etablering af grønne og klimavenlige faciliteter til turisterne. Jf. udvælgelseskriterierne lægges der vægt på projektets miljømæssige, økonomiske og sociale bæredygtighed.

På baggrund af dialog med aktører, sammenholdt med at projekter skal have strukturel betydning for et område, foreslås det, at der kan søges om støtte til projekter med et minimumsbudget på 20 mio. kr. Der kan maksimalt søges om 30 mio. kr. i tilskud fra bestyrelsen. Bestyrelsens engagement kan således ses i et kontinuum, hvor der i den ene ende findes projekter på en størrelse af 20 mio. kr. i samlet budget, hvor bestyrelsens investering udgør en stor del af budgettet, til meget store projekter i den anden ende af kontinuum, hvor bestyrelsens investering udgør en mindre del (maks. 30 mio. kr.) af det samlede budget.

Målgruppe

Målgrupperne for denne annoncering, dvs. de grupper der forventes at opnå gavn af indsatsen, er virksomheder, turismeorganisationer, destinationselskaber og øvrige offentligt lignende aktører, der bidrager til udvikling af byer og bymidter, landdistrikter og kystområder gennem turismeerhvervene. Også borgere og besøgende turister forventes at få gavn af de nye anlæg, faciliteter og oplevelser, som indsatserne vil resultere i. Forventede projektansøgere fremgår nedenfor.

Lokale behov, muligheder og variationer

Manglende investeringer i turismeområdet uden for storbyerne er en bremse for væksten og jobskabelsen og for fastholdelsen af arbejdspladser.⁴ Ansøgninger under denne indsats vil derfor bidrage til at imødekomme nogle af de lokale udfordringer gennem kommunale, tværkommunale eller kommunale-private anlægsprojekter og skal føre til nye kommercielle investeringer til gavn for erhvervet såvel som turister og borgere.

Forventninger til potentielle ansøgere er medtaget i afsnittet “potentielle ansøgere”.

Koordinering med øvrige indsatser

Indsatsen har snitflader til en række aktørers aktiviteter og investeringer. Det gælder fx kommuner, Realdania, Nordeafonden, Lokale- og Anlægsfonden, virksomheder og øvrige private investorer mv. Der lægges op til, at det vægter positivt, hvis projektet har – eller kan sandsynliggøre – tilsagn om kontante tilskud, og at det gennemføres i partnerskab med relevante fonde eller andre investorer, jf. vurderingskriterium C om partnerskab og samarbejde. Årsagen er, at et partnerskab med private fonde m.v. bidrager med erfaring, kvalitetssikring etc.

Projekter må ikke have uhensigtsmæssige overlap med eksisterende tilsvarende projekter. Det er således et krav, at projektets ansøger respekterer rollefordelingen i det danske erhvervsfremmesystem, jf. lov om erhvervsfremme.

Forventede effekter

Alle ansøgere skal angive måltal for de indikatorer, som er angivet af regionalfondsprogrammet (tabel 1), samt evt. yderligere projektrelevante indikatorer.

Alle ansøgere skal beskrive en effektkæde, der sandsynliggør, hvordan projektets aktiviteter bidrager til at tiltrække private investeringer, der kan øge den lokale beskæftigelse og værdiskabelse. Ud over de økonomiske effekter forventes projektaktiviteterne at have en række afledte effekter, eksempelvis øget lokalt engagement og opbakning til turismeaktiviteter, klimatilpasning eller lign.

Tabel 1. Outputmål og resultatmål

Outputmål	Resultatmål
Antal støttede turismeområder	Antal turismeområder med forbedret infrastruktur (måltal 7 i programperioden)
Beløb investeret i turismerelateret turismeinfrastruktur	Private investeringer, som svarer til offentlig støtte (herunder tilskud og finansielle instrumenter)

Centrale kriterier

Ansøgninger skal være inden for rammerne af regionalfondsprogrammets prioritet 3 (udvikling af turismeområder) og vurderes på baggrund af nedenstående tre kriterier, der er en operationalisering af bestyrelsens strategiske pejlemærker for prioritering af projekttilskud.

Kun ansøgninger, som opfylder generelle krav og formalia, der fremgår af annonceringsmaterialet (herunder regionalfondsprogrammets rammer, støtteberettigelse mv.), opnår mindst 50 pct. af det maksimale antal point for hvert kriterium og samtidig opnår mindst 65 point ud af 100, kan komme i betragtning til tilskud.

⁴ Nationalt program for EU's Regionalfond, Danmark, august 2022.

Tabel 2. Udvælgelseskriterier

Pejlemærker	Udvælgelseskriterier
A) Virksomhedernes behov 0-35 point	Der lægges vægt på, at <ul style="list-style-type: none"> - ansøger sandsynliggør, hvordan projektet på kort sigt bidrager til at styrke kommercielle aktiviteter. - ansøger sandsynliggør, hvordan og i hvilket omfang projektet forventes at bidrage til/skabe nødvendige forudsætninger for at tiltrække private investeringer på kort eller længere sigt – evt. også efter projektets afslutning – i områder med en vis turismevolumen og/eller særligt stedbundet potentiale.
B) Strategisk fokus og lokal forankring 0-35 point	Der lægges vægt på, at <ul style="list-style-type: none"> - projektet er et led i og/eller understøtter en politisk, lokalt vedtaget strategi eller udviklings-/områdefornyelsesplan for erhvervs- og turismeudvikling, der er udviklet i samspil mellem erhverv og civilsamfund, som sikrer, at projektet indgår i en bredere områdefornyelse af strukturel betydning og har lokal opbakning og engagement. - ansøger sandsynliggør, hvordan projektet fremmer realiseringen af relevante nationale, decentrale samt lokale udviklingsstrategier, som omhandler turismeudvikling, herunder den nationale strategi for bæredygtig vækst i dansk turisme og Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses strategi <i>Erhvervsfremme i Danmark 2020-2023</i> samt lokale udviklingsstrategier. - projektet har fokus på miljømæssig, økonomisk og social bæredygtighed, herunder at projektet gennemføres i respekt for natur, miljø og kultur. Hvis relevant lægges der endvidere vægt på, at ansøger inkluderer bæredygtige hensyn til nærmiljøet (herunder klimasikring/klimatilpasningsforanstaltninger) inden for de gældende rammer for kystsikring og klitfredede og strandbeskyttede arealer.
C) Partnerskab og samarbejde 0-30 point	Der lægges vægt på, at <ul style="list-style-type: none"> - projektet gennemføres af en relevant og solid projektorganisation, herunder gerne i samarbejde med tværkommunale destinationsselskaber og relevante nationale partnere etc. - projektet har – eller forventes at opnå – tilsagn om kontante tilskud fra private fonde eller andre aktører, der bidrager til sikring af arkitektonisk kvalitet, gennemførelse, økonomisk bæredygtighed etc. - ansøger sandsynliggør, at resultater (anlæg, udstyr, faciliteter etc.) er kvalitetssikrede og forankrede ift. efterfølgende lokalt privat eller offentligt ejerskab, der sikrer drift, vedligehold og offentlig tilgængelighed. <p>In kind-aktiver i form af relevante bygninger, arealer eller øvrige ressourcer/aktiver, der <i>ikke</i> indgår i projektets budget, vægtes ligeledes positivt under dette kriterium.</p>

Potentielle ansøgere

Kommuner, evt. i samarbejde med flere kommuner, i en fondskonstruktion eller i samarbejde med private aktører, forventes at være ansøgere til denne annoncering. Dette skyldes de vilkår, der via udvælgelseskriterierne stilles til ansøgers organisation og økonomi samt krav om ejerskab og politisk forankring i kriterium B. Der er mulighed for, at private virksomheder indgår som økonomiske partnere i projektet.

Regionalfondens prioritet har baggrund i, at manglende investeringer i turisme-produktet uden for storbyerne er en bremse for vækst, jobskabelse og fastholdelse af arbejdspladser. Mange lokalområder oplever et markant investeringsefterslæb og en nedslidning af turismeproduktet, hvilket gør det fortsat vanskeligere at tiltrække investeringer og imødekomme den stigende efterspørgsel. I denne annoncering lægges op til, at ansøgerne er de kommuner, der arbejder med kyst- og naturturisme. Det betyder, at der foreslås en afgrænsning, således at de fire kommuner, der hører til Dansk Storbyturisme (København, Aarhus, Aalborg

og Odense), samt Frederiksberg Kommune, ikke kan ansøge, men kan være deltager/økonomisk partner i projektet, f.eks. hvis et projekt løber gennem flere kommuner.

Statsstøtte

I tilfælde af at der indgår statsstøtte i et projekt, vil der først kunne udstedes tilsagn, når støtten efter forvaltningsmyndighedens vurdering vil kunne falde inden for rammerne af de minimis-forordningerne eller relevante bestemmelser i den generelle gruppefritagelsesforordning.

Økonomi

Det foreslås, at der annonceres i alt 97 mio. kr., hvoraf de 62 mio. kr. udgør EU-midler og de 35 mio. kr. decentrale erhvervsfremmemidler. Der er i alt reserveret ca. 124 mio. kr. under regionalfondsprogrammets prioritet 3 "udvikling af turismeområder" (turismeinfrastruktur) til hele programperioden 2021-2027. Det foreslås således, at halvdelen af EU-midlerne udmøntes i en senere annoncering.

Det foreslås derudover, at der udover den afsatte ramme på 97 mio. kr. afsættes op til 15 pct., som kan tilføres, hvis der indkommer ekstraordinært mange ansøgninger, som scorer mere end 65 point, og der ansøges for mere end den afsatte ramme. Midlerne kan tilvejebringes fra Socialfonden/Regionalfonden eller fra de decentrale erhvervsfremmemidler, herunder eventuelle tilbageløbsmidler. Bestyrelsen træffer beslutning om evt. brug af disse yderligere midler på det bestyrelsesmøde, hvor der tages stilling til de indkomne ansøgninger under indsatsen.

Der kan ansøges om støtte til projekter med et minimumsbudget på 20 mio. kr. Der kan til et projekt maksimalt søges om 30 mio. kr. i tilskud fra bestyrelsen. Det forventes, at denne første annonceringsrunde resulterer i 3-6 projekter. Bestyrelsens engagement kan således ses i et kontinuum, hvor der i den ene ende findes projekter på en størrelse af 20 mio. kr. i samlet budget, hvor bestyrelsens investering udgør en stor del af budgettet, til meget store projekter i den anden ende af kontinuum, hvor bestyrelsens investering udgør en mindre del (maks. 30 mio. kr.) af det samlede budget.

Region Sjælland er klassificeret som en "overgangsregion" i de danske EU-programmer, hvilket betyder, at knap 32 pct. af midlerne inden for prioriteten skal anvendes til projekter, der kommer Region Sjælland til gavn. Støtteprocenten er 60 pct. på Sjælland i modsætning til de øvrige regioner, hvor støtteprocenten er 40 pct. I denne annoncering lægges op til, at de sjællandske ansøgere er sikret fortrinsret til min. 32 pct. af EU-midlerne. Såfremt sjællandske ansøgninger ikke opnår minimumspoint (65), vil EU-midlerne tilfalde kvalificerede ansøgninger fra de øvrige regioner, og den sjællandske andel vil blive tilsvarende øget i en senere annoncering.

De decentrale erhvervsfremmemidler (i alt 35 mio. kr.) foreslås anvendt til at reducere ansøgere med-/egenfinansiering. Der lægges op til, at de decentrale erhvervsfremmemidler fordeles, således at Sjælland har en samlet støtteprocent på op til i alt 75 pct. mod 69 pct. for de øvrige regioner. Ved denne fordeling fastholdes Region Sjællands fordel som overgangsregion i forhold til de øvrige regioner. Samtidig tilgodeser fordelingen også økonomien i kommunerne uden for de store byer i andre landsdele, som er målgruppen i denne prioritet.

Videre proces

Hvis bestyrelsen godkender indstillingen, forventes indsatsen annonceret primo december 2022. Frist for indsendelse af ansøgninger forventes at blive ultimo maj 2023. Ansøgninger forventes behandlet på bestyrelsens møde i november

2023. Umiddelbart herefter udsteder Erhvervsstyrelsen tilsagn/afslag til ansøgerne.